

Redogörelse

1977/78: 22

från den svenska delegationen vid Europarådets parlamentariska (rådgivande) församling rörande församlingsmötena under tiden april 1977—januari 1978 (29:e sessionen)

1978-05-25

Till riksdagen

Svenska delegationen hos Europarådets parlamentariska (rådgivande) församling överlämnar bifogade redogörelse för de tre församlingsmöten i Strasbourg (april 1977, oktober 1977 och januari 1978) som ägde rum under församlingens 29:e års-session. Till redogörelsen är fogad en förteckning över församlingens samtliga rekommendationer, resolutioner och andra beslut under samma tidrymd.

På delegationens vägnar:

BENGT SJÖNELL

/BERTIL STAHL

Redogörelse från den svenska delegationen vid Europarådets parlamentariska (rådgivande) församling avseende tiden april 1977—januari 1978 (29:e sessionen)

1. Inledning

Europarådets parlamentariska församlings 29:e års-session var stadsegenligt fördelad på tre delsessioner. Den första av dessa ägde rum under tiden 25—29 april 1977, den andra under tiden 5—13 oktober 1977 och den tredje under tiden 23—27 januari 1978. Alla tre församlingsmötena hölls i Strasbourg.

I anslutning till det ständiga utskottets sommarsammanträde hölls en s. k. minisession: ett tiotal utskott hade förlagt sina sammanträden till samma plats under samma vecka — Antwerpen 6—9 juli 1977.

Den 25 november 1977 inträdde *Spanien* som full medlem i Europarådet sedan den parlamentariska församlingen under oktobermötet uppmanat ministerkommittén att inbjuda Spanien till medlemskap. Medlemsantalet uppgår därefter till tjugo stater.

Vid församlingens aprilmöte 1977 omvaldes österrikaren Carl Czernetz (socialist) till församlingspresident för ytterligare ett år.

Aprilmötet dominerades av en tre dagar lång debatt om uppföljningen av Helsingforsdokumentet, dvs. slutakten från konferensen för säkerhet och samarbete i Europa och förberedelserna för säkerhetskonferensens uppföljningsmöte i Belgrad hösten 1977. I församlingens olika utskott hade tio rapporter sammanställts. Parlamentariker från Finland, Canada och USA hade inbjudits delta i debatten.

Vid aprilmötet deltog som gästtalare Irlands utrikesminister Garret Fitzgerald som avlämnade ministerkommitténs verksamhetsberättelse. — UNCTAD:s generalsekreterare Corea talade i samband med biståndsdebatten. — Portugals premiärminister Soares talade om utvecklingen i Portugal.

En huvudpunkt vid oktobermötet var frågan om utvecklingen i Spanien och Spaniens inträde i Europarådet. Till debatten hade inbjudits en observatörsdelegation från det nyvalda Cortes. En representativ grupp hade mött upp, ledd av talmannen i deputeradekongressen Fernando Alvarez de Miranda. Socialistledaren Felipe Gonzales och kommunistledaren Santiago Carillo ingick i delegationen vars samtliga medlemmar tog aktiv del i debatten.

Vid oktobermötet avhandlades även verksamheten inom OECD och inom EFTA. I dessa debatter deltog parlamentariker utanför Europarådskretsen från medlemsländer i respektive organisationer, nämligen från Finland, Canada, Australien, Nya Zeeland och Spanien, OECD:s generalsekreterare Emile van Lennep och EFTA:s ordförande, den schweiziske ekonomiministern Ernst Brugger, deltog även.

Italiens utrikesminister avlämnade i sin egenskap av ministerkommitténs ordförande den traditionella redogörelsen för ministerkommitténs verksamhet vid höstmötet. I transportdebatten deltog den grekiske transportministern Voyatzis.

Under januarimötet hade Europarådsförsamlingen ett dagslångt *gemensamt möte med EG-parlamentet*. Det var de båda församlingarnas 23:e gemensamma möte. För debatten vid det gemensamma mötet med EG-parlamentet och för Europarådets egen allmänpolitiska debatt hade valts ett och samma tema, nämligen "De mänskliga rättigheterna i världen".

Den ekonomiska debatten vid januarimötet handlade om skatteflykt. Den blev stormig. Åsikterna bröts mot varandra, och voteringen på det framlagda förslaget från ekonomiska utskottet med Stig Alemyr som ordförande och Lennart Pettersson som rapportör fick uppskjutas till följd av att så många ledamöter lämnade salen att församlingen icke blev beslutsför. En annan passionerad debatt uppstod om säljakten i Canada och på Grönland. Andra ämnen som debatterades var ett konventionsförslag om kontroll av enskildas vapeninnehav och Europarådets särskilda flyktingrepresentants verksamhet.

Spaniens delegation deltog i januarimötet för första gången med full rätt i församlingens arbete. Den spanske utrikesministern Oreja talade till församlingen.

Som gästtalare i övrigt uppträdde Österrikes president Rudolf Kirschschräger och Norges utrikesminister Knut Frydenlund som avslutade debatten om de mänskliga rättigheterna. Ministerkommitténs sedvanliga rapport till församlingen presenterades av Luxemburgs premiär- och utrikesminister Gaston Thorn.

2. Den svenska representationen

Till den 29:e års-sessionen anmälde riksdagen följande valda ombud och suppleanter i församlingen och dess organ.

Ombud:

Bengt Sjönell (c), delegationens ordförande
Carl Lidbom (s)
Bertil Lidgard (m)
Stig Alemyr (s), delegationens vice ordförande
Einar Larsson (c)
Nils Erik Wååg (s)

Suppleanter:

Björn Molin (fp)
Anita Gradin (s)
Anders Björck (m)

Lennart Pettersson (s)

Anna Eliasson (c)

Kurt Hugosson (s)

Ombuden och suppleanterna är fördelade på församlingens samtliga fjorton utskott vilka sammanträder såväl mellan som under församlingsmötena och bereder huvuddelen av församlingens ärenden. Ett av dessa utskott, nämligen det ständiga utskottet, har fullmakt att i vissa frågor agera på församlingens vägnar mellan dess plenarmöten. På grundval av utskottets förslag eller betänkanden antar den parlamentariska församlingen antingen rekommendationer till ministerkommittén eller resolutioner samt yttranden och s. k. direktiv.

De svenska ombuden och suppleanterna har under verksamhetsperioden varit fördelade på församlingens utskott på följande sätt:

	<i>Ordinarie</i>	<i>Suppleanter</i>
Ständiga utskottet	Lidgard	Sjönell
	Alemyr	Wååg
Politiska utskottet	Sjönell	Molin
	Lidbom	Gradin
Utskottet för ekonomi och utveckling	Björck	Eliasson
	Alemyr	Pettersson
Social- och hälso- vårdsutskottet	Larsson	Eliasson
	Hugosson	Lidbom
Juridiska utskottet	Lidgard	Larsson
	Lidbom	Hugosson
Kultur- och utbildnings- utskottet	Eliasson	Lidgard
	Alemyr	Hugosson
Utskottet för vetenskap och teknologi	Molin	Sjönell
	Pettersson	Wååg
Utskottet för regionplanering och kommunala frågor	Sjönell	Björck
	Wååg	Pettersson
Utskottet för procedurfrågor	Björck	Lidbom
Jordbruksutskottet	Larsson	Pettersson
Utskottet för europeiska icke-medlemsländer	Gradin	Molin
Utskottet för förbindelser med parlamenten och allmänheten	Molin	Alemyr
Budgetutskottet	Wååg	Björck
Utskottet för befolknings- och flyktingfrågor	Gradin	Eliasson

Vid aprilmötet omvaldes Stig Alemyr till ordförande i församlingens utskott för ekonomi och utvecklingsfrågor. Anita Gradin valdes till vice ordförande i utskottet för europeiska icke-medlemsländer.

Flertalet utskott har tillsatt underutskott vilka i många fall är tämligen permanenta år från år medan andra kan utses med anledning av en särskild fråga. Följande svenska delegater har under verksamhetsperioden eller del av den varit ledamöter av sådana underutskott:

Björn Molin av det politiska utskottets underutskott för de politiska partiernas roll i den parlamentariska demokratin; Stig Alemyr (suppleant: Anders Björck) av det ekonomiska utskottets underutskott för relationer med internationella organisationer; Kurt Hugosson av det sociala utskottets underutskott för den europeiska sociala stadgan; Bertil Lidgard av det juridiska utskottets underutskott för straffrätt och kriminologi; Kurt Hugosson av det juridiska utskottets underutskott för havsrätten; Carl Lidbom av det juridiska utskottets underutskott för grundläggande sociala rättigheter; Anna Eliasson av kulturutskottets underutskott för ungdom och sport; Stig Alemyr av kulturutskottets underutskott för Unesco och andra internationella organisationer; Bertil Lidgard av kulturutskottets underutskott för byggnadsvård och konst; Bengt Sjönell av vetenskapsutskottets underutskott för energi och miljö; Lennart Pettersson ordförande i vetenskapsutskottets underutskott för datafrågor; Lennart Pettersson av den europeiska förenade kommittén för vetenskapligt samarbete (under vetenskapsutskottet); Bengt Sjönell av region- och kommunutskottets underutskott för Europa-priset; samt Einar Larsson av jordbruksutskottets underutskott för förbindelserna med FAO.

I det följande ges en kortfattad redogörelse efter ämnesområden för de viktigare ärendenas behandling liksom för det svenska agerandet i olika frågor.

3. Spanien inträder som medlem i Europarådet

Alltsedan septembermötet 1974 har den parlamentariska församlingen uppmärksamt följt utvecklingen i Spanien.

Vid minisessionen i Antwerpen den 6—9 juli 1977 antog det ständiga utskottet på församlingens vägnar en resolution (nr 656) om *läget i Spanien* vari det spanska folkets politiska mognad prisades. Det nyvalda Cortes inbjöds sända representanter för att som gäster delta i församlingens oktobermöte.

Till höstmötet hade utskottet för europeiska icke-medlemsländer lagt fram en rapport (dok. 4037) om läget i Spanien. Ordföranden Walther Hofer (schweizisk lib. kons.), rapportören Paul Channon (brit. kons.) samt det politiska utskottets rapportör Stephan Radinger (östr. socia-

list) hade besökt Spanien under sensommaren och samtalat med bl. a. premiärministern Suarez och alla partiledarna. Mot bakgrund av den information som därvid inhämtats välkomnade utskottet de snabba framsteg demokratiseringen gjort i Spanien. I rapporten och det förslag till resolution som utskottet presenterade förutsågs att Spanien inom en snar framtid skulle kunna bli medlem i Europarådet. Ett till allra största delen fritt valt Cortes hade framgått ur valet den 15 juni 1977. Arbetet på att avskaffa eller modifiera Francolagarna var i full gång. Man noterade dock att arbetet på en ny konstitution icke beräknades bli klart förrän i mitten av 1978.

Flertalet församlingsledamöter, och däribland de svenska, torde vid höstmötets början ha haft den inställningen att man borde vänta med att välja in Spanien som medlem av Europarådet tills det konstitutionella arbetet fullbordats och lagliga garantier för skyddet av de mänskliga rättigheterna införts. Under de dagar som föregick Spanidebatten i församlingen blev det emellertid klart att alla spanska partier inklusive socialister och kommunister var angelägna att Spanien omgående inträdde som full medlem. Den 8 oktober antog partiernas gruppledare i Cortes båda kamrar en deklaration om Spaniens snara inträde i Europarådet. I deklarationen avges en högtidlig försäkran att alla i Cortes representerade partier kommer att vaka över att respekten för lagens överhöghet garanteras liksom de demokratiska ideal som ligger till grund för Europarådets stadga och då särskilt den Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. — Ett par dagar senare hade den som historisk betecknade Moncloa-överenskommelsen mellan den spanska regeringen och oppositionen om ett ekonomiskt återhämtningsprogram ingåtts.

Mot denna bakgrund kom församlingsdebatten att inriktas icke på den spanska diktaturens försyndelser i det förgångna utan på den spirande spanska demokratins framtid. "Mina spanska vänner har sagt mig", sade församlingspresidenten Czernetz, "att Spanien behöver Europa. I minst lika hög grad gäller ur vår synpunkt, att Europa behöver Spanien. Europa är ofullständigt utan länderna på den iberiska halvön." Andra talare spann vidare på temat. Europarådet borde inte vänta med att ta upp Spanien i sin krets tills den spanska konstitutionen var klar. I stället borde man stödja den demokratiska utvecklingen genom att omedelbart välja in Spanien som medlem. Europarådet kan tjäna som barnmorska åt den spanska demokratin, sade den socialistiska partigruppens ordförande Tom Urwin (Storbr.).

Spaniens delegater uttryckte stor iver att komma in i Europarådet. Fernando Alvarez de Miranda sade på regeringspartiets vägnar att medlemskap i Europarådet var det logiska fullföljandet av Spaniens demokratiseringsprocess. — Felipe Gonzales medgav att den spanska demokratiseringens stabilitet ibland betvivlades och att man kunde kräva garantier. Å andra sidan kan inte demokratin garanteras endast genom en

skrivna konstitution. Blott folkets demokratiska vilja kan i grunden garantera demokratin, sade han. Och det var för att på det spanska folkets vägnar uttrycka denna vilja som de spanska representanterna hade kommit till Europarådet. Och Santiago Carillo sade att spanjorerna ibland tvivlat på demokratin i Europa. Vid vissa tillfällen hade de misstänkt att de europeiska demokratierna inte visat så mycket solidaritet gentemot Spanien som de borde ha gjort. Är det inte helt enkelt så att Spaniens inträde i Europarådet blott är att betrakta som återbetalningen av en skuld som europeisk demokrati har gentemot Spanien? utropade den gamle kommunistledaren.

Från svensk sida konstaterade Anita Gradin att de haft fel som betvivlat spanska folkets mognad att axla det ansvar som en stundom smärtsam och känslig demokratiseringsprocess för med sig. Efter den deklaration som antagits av partigrupperna i Cortes och efter de spanska kollegernas uttalanden under debatten uttryckte hon på den svenska delegationens vägnar förhoppningen om att Spanien snarast möjligt skulle bli medlem i Europarådet.

Församlingen antog enhälligt en rekommendation (nr 820) om läget i Spanien. Ministerkommittén rekommenderas att utan dröjsmål inbjuda Spanien att inträda som medlem i Europarådet. Församlingen förklarar att rekommendationen är att betrakta som det yttrande som ministerkommittén stadge enligt har att infordra från församlingen före inval av ny medlem.

Den 25 november inträdde Spanien i Europarådet som full medlem. Samma dag undertecknade utrikesminister Oreja den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna.

4. Politiska frågor och frågor som rör europeiska icke-medlemsländer

Konferensen för säkerhet och samarbete i Europa och dess slutakt, det så kallade Helsingforsdokumentet från 1975, har varit föremål för ingående överläggningar i Europarådet. Både ministerkommittén och den parlamentariska församlingen har haft debatter om säkerhetskonferensen, som även utgjort debattämnet vid flera kollokvier mellan ministerkommittén och församlingen. Mer än halva tiden av församlingens aprilmöte hade avsatts åt en debatt inför det uppföljningsmöte med säkerhetskonferensen som ägde rum i Belgrad hösten 1977. Till debatten förelåg tio rapporter som lagts fram av nio av församlingens utskott. Församlingsarbetet utmynnade i en resolution (nr 654) och en rekommendation (nr 808) om *genomförandet av åtagandena enligt säkerhetskonferensens slutakt*. De framlagda rapporterna har sammanförts i ett häfte (dok. AS/Inf (77) 9).

Huvudrapportör i församlingen för hela frågan var den schweiziske

socialisten Aubert. Han presenterade på det politiska utskottets vägnar en rapport i två delar om *slutaktens politiska betydelse*. Den första delen utgjordes av en "principkatalog" benämnd "från Helsingfors till Belgrad" medan i den andra delen ett försök görs att dra upp framtida utvecklingslinjer: "Belgrad och därefter? Uppföljning av ESK."

I denna andra del citeras med instämmande den förra finske utrikesministern Korhonen's yttrande att ESK bör utgöra en fortgående multilateral process. Genom slutakten införs en viktig nyhet i öst—väst-relationerna. Var och en av signatärmakterna erkänner att dess partners är berättigade ställa konkreta frågor till den angående uppfyllandet av slutaktens åtaganden och att få svar på sådana frågor, betonar rapportören. Han går även in på parlamentarikernas och den parlamentariska församlingens roll och hävdar att arbetet i församlingen och dess utskott är av stor betydelse för att sprida kännedom till allmänheten om innebörden av säkerhetskonferensen. Likaså har meningsutbytet i Europarådet mellan ministrar och parlamentariker varit till stor nytta. Rapportören uttrycker förhoppningen att det skall bli möjligt få till stånd möten mellan parlamentariker från Öst- och Västeuropa för diskussion av de frågor som hänger samman med säkerheten och möjliga samarbetsfält.

Ytterligare en rapport framlades av politiska utskottet, med den holländske ledamoten De Koster (lib.) som rapportör. I den rapporten behandlas *förtroendestärkande (confidence-building) åtgärder och vissa aspekter på säkerheten och nedrustningen*. Rapporten innehåller bl. a. en katalog över utbytet av observatörer och militära besök enligt slutaktens stadganden. Rapporten är fylld av reservationer. Ett erkännande görs dock, nämligen att slutakten fastslår principen för det mellanstatliga umgänget att icke förneka eller skylla intresseskillnader utan erkänna dem och söka vägar att lösa dem under iakttagande av det allt överskuggande säkerhetsintresset.

Utskottet för ekonomi och utvecklingsfrågor bidrog till debatten med en rapport om *ekonomiskt samarbete*. Rapportör var den schweiziske ledamoten Broger (kristdemokrat). I rapporten redovisas två resultat hittills av säkerhetskonferensen, nämligen en diskussion om inledande av handelsförhandlingar mellan SEV och EG samt de sovjetiska förslagen om anordnande av alleuropeiska transport-, energi- och miljökonferenser — vilka mottagits med skepticism av väst.

En rapport om *vetenskapligt och teknologiskt samarbete* framlades av den franske kommunisten Boucheny på vetenskapsutskottets vägnar. Denna rapport andas optimism, både vad avser redan uppnådda resultat och om vad som kan åstadkommas i framtiden. Bl. a. hänvisas till samarbetet mellan den europeiska organisationen för kärnforskning, CERN, och dess östeuropeiska motsvarighet JINR i Dubna, samt till UNESCO:s arbete. Även Europarådets vetenskapliga och teknologiska samarbete har utsträckts till Östeuropa på olika områden och kan ytter-

ligare breddas. Det svenska systemet med bilaterala samarbetsavtal med olika öststater omnämns som exemplariskt.

Utskottet för regionplanering och kommunala myndigheter och dess rapportör, den franske socialisten Delorme, hade framlagt ett betänkande om *samarbetet på regionplaneringens, miljövårdens och det gränskommunala området*. Här föreslås att berörda östeuropeiska stater skall inbjudas delta i de fackministerkonferenser som avses hållas med Europarådsländernas regionplaneministrar i Wien 1978 och miljöministrarna i Schweiz 1979.

För befolknings- och flyktingutskottets räkning framlade Anita Gradin en rapport om *ekonomiska och sociala aspekter på migrerande arbetskraft och om mänskliga kontakter*. I rapporten behandlas framför allt de problem som uppstått mellan gästarbetare/invandrare från Syd-europa och de rika västeuropeiska staterna.

Den västtyske ledamoten Erich Mende (CDU) presenterade som rapportör för utskottet för europeiska icke-medlemsländer en rapport om *samarbetet på det humanitära fältet och andra fält — mänskliga kontakter och fri spridning av information*. Rapporten täcker enbart det senaste årets utveckling. Som bilaga återges den tjeckoslovakiska Charta 77 från januari 1977.

För kultur- och utbildningsutskottets räkning presenterades en rapport av österrikaren Franz Karasek (Ö.V.P.) om *samarbete och utbyte på kulturens och utbildningens områden*. Från det juridiska utskottet kom en rapport om *några rättsliga aspekter på slutakten* — rapportör var den italienske kristdemokraten Guido Gonella. Utskottet för förbindelser med de nationella parlamenten och allmänheten slutligen, och dess rapportör, den tyska socialdemokraten Lenelotte von Bothmer, lade fram en rapport om *aktiviteten i de nationella parlamenten angående uppföljning av slutakten*.

Till debatten i församlingen hade inbjudits parlamentariker från Finland, Canada och USA. Från svensk sida deltog Bengt Sjönell och Anita Gradin i debatten.

Bengt Sjönell fastslog att säkerhetskonferensen måste ses som en väsentlig del av avspänningen. Avspänningen är en ytterst komplicerad process med oräkneliga element och samband på olika plan — politisk dialog, ekonomiskt och tekniskt utbyte, kulturella kontakter, ideologisk debatt och militär säkerhet. Dessa avspänningens komponenter måste bringas i balans med varandra. Han konstaterade även att förberedelserna inför Belgrad har lett till otaliga kontakter mellan staterna på alla nivåer och stimulerat till en allmän debatt inom de deltagande staterna. Redan detta är ett resultat av konferensen. Bengt Sjönell avslutade med att påpeka vikten av att Belgradmötet fick en fortsättning i form av ett nytt uppföljningsmöte.

Anita Gradin sade i sin presentation av befolknings- och flyktingut-

skottets rapport att det av den begränsade information som står till buds att döma förefaller som om de östeuropeiska länderna skulle ha intagit en något liberalare attityd när det gäller folks rörelsefrihet, särskilt vad beträffar personer som önskar lämna sitt land och flytta västerut. Å andra sidan finns det tecken som pekar i motsatt riktning, sade hon och hänvisade särskilt till de restriktioner som infördes av de östtyska myndigheterna i december 1976. — Hon uppehöll sig även vid invandrar- och gästarbetarproblemen i Väst- och Sydeuropa och påpekade vikten av att Europarådsländerna antog den då ännu icke slutbehandlade konventionen om migrerande arbetares rättsliga status, om de skulle kunna diskutera Helsingforsdokumentets effekter från en styrkeposition.

Situationen på Cypern var föremål för en lägesrapport (dok. 4003), rapportör österriken Franz Karasek (Ö.V.P.), till minisessionen i Antwerpen. I resolution nr 657 uppmanades parterna i den cypriotiska konflikten att nu, sedan val hållits i Turkiet, verka för återupptagande av de förhandlingar om lösning av konflikten som förts med FN:s generalsekreterare.

Höstmötets allmänpolitiska debatt ägnades åt "*den europeiska sjukan*" mot bakgrund av en rapport (dok. 4030) av den schweiziske socialisten Pierre Aubert. I rapporten ger Aubert sin analys av dagens läge i Europa från följande utgångspunkter: påfrestningar på demokratin, misstämning i de europeiska institutionerna och tendenser till nyvaknad protektionism och nationalism.

Carl Lidbom kritiserade Auberts rapport. Genom att beskriva läget som en allmän politisk kris för demokratin hade han förfalskat bilden och vänt bort uppmärksamheten från de verkliga problemen. Lidbom framhöll att utvecklingen i Grekland, Spanien och Portugal visade demokratin livskraft. Likaså var eurokommunismens uppkomst, om än vag till sin natur, ett positivt inslag i den demokratiska bilden.

Krisen är främst av ekonomisk natur. Den bör ses som kapitalismens kris och uttryck för västvärldens demokratiska ofullkomlighet, sade Lidbom. Vi vet alla att inflationen har sina profitörer och sina offer. Om regeringarna inte ingriper för att korrigera inflationens verkningar är det de egendomslösa som blir lidande och de välbärgade som berikar sig — — Historien visar att ifall de ekonomiska problemen blir så stora att regeringarna inte förmår lösa de mest trängande problemen kan folken vända sig till en stark ledare, till diktaturen. För att stärka demokratin måste därför en lösning finnas på de ekonomiska problemen, sade Carl Lidbom.

I den rekommendation (nr 821) som antogs uttrycker församlingen bekymmer över den ökande politiska instabiliteten. Det demokratiska Europa kan icke enas förrän ökad solidaritet byggts upp mellan länderna i norra och södra Europa. Ministerkommittén uppmanas bl. a. att hindra att arbetet inom olika europeiska institutioner överlappar var-

andra. Europarådets roll som bro mellan alla dess medlemsländer och de Europeiska gemenskaperna betonas.

Ämnet för den allmänpolitiska debatten vid januarimötet var *de mänskliga rättigheterna i världen*. Samma ämne hade valts för det gemensamma mötet mellan Europarådsförsamlingen och EG-parlamentet. Debattordningen blev den att det gemensamma mötet hölls på torsdags-eftermiddagen med talare från både Europarådet och EG-parlamentet. Debatten avslutades på fredagsförmiddagen som en ren Europarådsdebatt. Till grund för debatten låg två dokument. För Europarådets politiska kommittés räkning hade Rui Machete (portugisisk "socialdemokrat") framlagt en rapport (dok. 4101). EG-parlamentets rapportör var Jacques Santer (dok. 4099).

I Santers rapport konstateras att EG:s basdokument, Romtraktaten, icke innehåller några stadganden om de mänskliga rättigheterna. Först 1977 utfärdades en gemensam deklaration av EG:s ministerråd, parlament och kommission av innehåll att institutionerna i sina kontakter med enskilda alltid respekterat och även i fortsättningen kommer att respektera de mänskliga rättigheterna så som de formulerats i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Santer betonade även vikten av att de Nio i internationella sammanhang — i FN, i Sydafrikafrågan, vid Belgradkonferensen osv. — intog en gemensam linje i dessa frågor. I rapporten framhålls att de debatter om mänskliga rättigheter som anordnats i Europaparlamentet i allmänhet rört sig om förhållandena i utanförstående länder och blott i undantagsfall om överträdelser inom Gemenskapen.

Machete ger i sin rapport en analys av hur de mänskliga rättigheterna uppfattas i länder med olika samhällssystem. Han konstaterar att de ges delvis olika innebörd i de pluralistiska demokratierna, i folkdemokratierna och i den tredje världens länder. Samtidigt slår han fast att den mänskliga värdigheten endast kan ges en betydelse. I rapporten framhålls önskvärdheten av att företrädare för de västeuropeiska ländernas regeringar och parlament agerar samordnat och vid kontakter med företrädare för andra länder inskräper den vikt vi i de demokratiska länderna fäster vid de mänskliga rättigheternas värnande över hela jorden.

Från svensk sida talade Bertil Lidgard. Han påpekade att alla de nio EG-länderna ju även är medlemmar i Europarådet och därmed har undertecknat mänskliga rättighetskonventionen. Han kritiserade EG:s tendenser att utsträcka sina uppgifter till områden där Europarådet traditionellt verkat. Det vore olyckligt om vår energi splittrades genom att två olika organ, Europarådet och EG, skulle driva en konkurrerande verksamhet på det mänskliga rättighetsområdet.

Bertil Lidgard tog även upp frågan om dödsstraffet. Han hoppades att Europarådets länder skulle vara överens om att dödsstraffet borde avskaffas när en FN-konferens om ett drygt år kommer att behandla

denna fråga vid ett möte i Sydney. — Han förordade även att de mänskliga rättigheterna tas upp i skolornas läroplaner.

Församlingen antog en rekommendation (nr 829). I denna refereras till Amnestys årsbok enligt vilken de mänskliga rättigheterna överträtts i 116 länder 1977. Församlingen understryker att den mänskliga värdigheten icke bör lida av ideologiska skillnader. Medlemsregeringarna uppmanas bekämpa förtryck av de grundläggande rättigheterna och verka för större jämlikhet och ökad ekonomisk och social rättvisa i världen. Ministerkommittén uppmanas att fortsatt verka för att Europarådet förblir det ramorgan som förenar Europas demokratiska länder i deras engagemang för att främja de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Ministerkommittén bör revidera och förbättra vissa klausuler i den sociala stadgan. Den bör uppmana medlemsländerna att underteckna och ratificera konventionen om invandrarnas rättsliga status. Den bör sprida kunskap och förståelse om den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna så att Europarådet uppfattas som en av de främsta kanaler, varigenom Europa deltar i de världsvida ansträngningarna att värna om de mänskliga rättigheterna. Slutligen bör ministerkommittén enligt rekommendationen söka komma fram till politisk överenskommelse om att utarbeta grundlinjer för medlemsstaternas ståndpunkter då de mänskliga rättigheterna debatteras i FN och vid internationella konferenser.

I anslutning till den gemensamma debatten mellan Europarådet och Europaparlamentet framlade de båda rapportörerna en gemensam kommuniké (dok. 4120). Där i uppmärksammas att planer finns för införande av gemensamt europeiskt medborgarskap i EG-länderna och att Europaparlamentet önskar göra upp en stadga för de rättigheter dessa medborgare i Gemenskapen skall åtnjuta.

Till debatten om de mänskliga rättigheterna hade även framlagts en rapport om *de politiska fångarnas situation i Chile*. Rapportör för det politiska utskottet var den franske socialisten Raymond Forni. Rapportens syfte var att demaskera den chilenska regeringens hyckleri och att framföra en vädjan till förmån för de politiska fångarna. I den rekommendation (nr 830) som antogs av församlingen uppmanas medlemsregeringarna att utöva press på Chiles regering att släppa fångarna fria och tillåta dem lämna landet samt att själva vara liberala när det gäller att bereda chilenska flyktingar fristad. Medlemsländerna bör för övrigt visa samma generositet gentemot offren för det politiska förtrycket i Argentina och Uruguay.

I anslutning till den luxemburgske premiärministern Gaston Thorns redovisning av ministerkommitténs verksamhet ställde Björn Molin en fråga om den rapport som den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna avgav 1976 i fallet *Cypern* versus Turkiet och det beslut som ministerkommittén tagit därefter skulle komma att offentliggöras.

ras. Om så inte vore fallet, vilket var skälet härför? Thorn svarade att ministrarna diskuterat rapporten och hemligstämplat den av politiska skäl. Han sade sig emellertid personligen anse att av den nya turkiska regeringens (Ecevit) attityd att döma fanns det skäl hoppas på framsteg på vägen mot en möjlig lösning av det svåra cypriotiska problemet. På Molins anmärkning att man ju i den internationella pressen kunnat ta del av kommissionens rapport men icke kunde veta i vilken mån pressen återgett rapporten korrektt svarade Thorn att det faktum att rapporten återgivits ju redan det var en sanktion.

Ekonomiska frågor — Utvecklingssamarbete

En allmän biståndsdebatt avhölls vid aprilmötet. Till grund låg en rapport om *utvecklingssamarbete* (dok. 3947) från utskottet för ekonomi och utveckling vars rapportör i denna fråga var holländaren Maarten de Niet (soc.). I rapporten redovisas aktuella utvecklingsfrågor som nord-syddialogen, industriländernas sjunkande reala biståndsinsatser, debatten om en ny ekonomisk världsordning m. m. Under debatten framhöll utskottsordföranden Stig Alemyr, att vi i de olika medlemsländerna måste finna nya metoder för att informera allmänheten om nödvändigheten av bistånd. Ett symposium planerades för att diskutera sådana nya metoder. Församlingen antog en resolution (nr 652) med uppmaning till industriländerna att öppna sina marknader för u-ländernas export och att i detta syfte förbättra preferenssystemet. Den djupgående obalansen i industriproduktionen mellan i- och u-länder bör rättas till genom stöd åt UNIDO. Medlemsländerna uppmanas öka sitt bistånd och rikta det till de minst privilegierade befolkningslagren i u-länderna. Biståndet bör följas upp av investeringar i tredje världen. — Grundreglerna för den internationella handeln bör genomgående revideras inom ramen för GATT. FN-arbetet bör mer inriktas på att tillgodose de fattiga ländernas behov och önskemål. DAC-länder utanför EG uppmanas utvidga sitt preferenssystem till de sydeuropeiska länderna, och Östeuropas länder uppmanas öka sina ansträngningar att bistå utvecklingsländerna.

I november 1976 hölls ett *seminarium om internationell frivilligtjänst*, det sjätte i ordningen. Från detta avgav den brittiske konservative delegaten John Page en rapport till församlingen på det ekonomiska utskottets vägnar. Församlingen antog en resolution (nr 653) och en rekommendation (nr 807) i frågan.

Till minisessionen i Antwerpen hade utskottet för ekonomi och utveckling och dess rapportör, den liberala nederländske ledamoten Frederik Portheiene, lagt fram en rapport (dok. 3992) om *uropeiskt samarbete på turismens område*. Även ett antal andra utskott hade synpunkter på ämnet. Günther Müller, CSU, Västtyskland, rapporterade för region- och kommunutskottet (dok. 3994), Michael Luptowits, österrikisk so-

cialist för kulturutskottet (dok. 3995) och den franske gaullisten Georges Bourgeois för socialutskottet (dok. 3998). Ständiga utskottet antog på församlingens vägnar tre dokument, nämligen en rekommendation, en resolution och ett direktiv.

I resolution nr 658 konstaterar församlingen att kunskapen om turismens återverkningar på ekonomi, kultur, miljö, sociala förhållanden och i medicinskt avseende är helt otillräcklig trots att turismen numera är en massrörelse. Vikten av att turismen vidareutvecklas under överinseende av ansvariga politiska instanser betonas i resolutionen som även innehåller en katalog över internationella organ som f. n. intresserar sig för turismen och dess olika aspekter. — I rekommendation nr 810 uppmanas medlemsregeringarna att bl. a. utreda turismens följdverkningar, samt att noga följa utvecklingen i olika avseenden. I direktiv nr 364 får församlingens kulturutskott uppdrag att hålla kontakt med UNESCO och den europeiska kulturstyrelsen i frågor som berör turismen. Vidare bör utskottet närmare studera vissa specialfrågor.

Den ekonomiska debatten under oktobermötet ägnades *verksamheten i OECD* och i EFTA. Till OECD-debatten hade framlagts en rapport (dok. 4031) av den franske socialisten André Boulloche, för det ekonomiska utskottets räkning. Kommun- och regionutskottet hade framlagt yttrande om OECD:s miljövärdspolitik (dok. 4036, rapportör Jan Reijnen, kat. folkpartiet, Nederländerna). Yttranden hade även framlagts av jordbruksutskottet (dok. 4022, rapportör Antonio Pecoraro, italiensk kristdemokrat) samt av vetenskapsutskottet (dok. 4026, rapportör Robert Banks, brittisk konservativ). Församlingen antog en resolution (nr 666).

I sin rapport granskar Boulloche OECD:s aktiviteter rörande den ekonomiska politiken, sysselsättningen, den internationella handeln och de multinationella företagen. I debatten diskuterade såväl han som OECD:s generalsekreterare frågan om i vilken utsträckning den nuvarande stagflationen var en följd av strukturella problem som kräver genomgripande ändringar av den förda politiken respektive i hur hög grad den kan övervinnas med traditionella penning- och skattepolitiska medel. Från svensk sida pekade Björn Molin på nödvändigheten att öka investeringarna — och på de stora överskottsländernas ansvar att i hela OECD-området intresse föra en mer expansiv politik. Han varnade även för att den ökande arbetslösheten var på väg att förlama ekonomin.

I församlingens resolution konstateras att inflation och arbetslöshet icke utgör ett motsatspar i dagens situation eftersom de uppträder samtidigt. Inflationen under den nu pågående konjunktursvackan beror snarare på de monopolistiska och oligopolistiska strukturer, som tillåtits breda ut sig på åtskilliga marknader, och på slöseri med energin. OECD-länderna uppmanas mot denna bakgrund att söka harmonisera

sin ekonomiska politik, och särskilt angripa strukturproblemen, att minska nivåskillnaderna vid fördelningen av inkomster och förmögenheter, att motverka illojala och desorganiserande handelsmetoder och att verka för en bättre organisation av de internationella betalningarna. Regeringarna uppmantras även att verka för en ny ekonomisk världsordning i industri- och utvecklingsländernas gemensamma intresse.

Till debatten om *EFTA:s verksamhet under tvåårsperioden 1975—1977* hade det ekonomiska utskottet framlagt en rapport av Hans Heger (Ö. V. P., dok. 4034). Från jordbruksutskottet förelåg ett yttrande (dok. 4023, rapportör Lennart Pettersson). I sitt inledningsanförande till debatten framhöll Lennart Pettersson att EFTA-länderna inte representerar en homogen grupp av stater. Inte desto mindre borde man räkna med att EFTA icke skulle nöja sig med att administrera den nu uppnådda frihandeln utan successivt utvidga sitt samarbetsområde. EFTA kommer även fortsättningsvis att lämna viktiga bidrag till det europeiska samarbetet, särskilt inom den ekonomiska sektorn. — Som representant för jordbruksutskottet föreslog Pettersson att EG och EFTA skulle undersöka möjligheterna att utvidga frihandeln till vissa jordbruksprodukter. Särskilt borde fiskprodukterna ihåggkommas. — Den schweiziske ekonomiministern Brugger deltog även i debatten. Han erinrade om att EFTA:s regeringschefer vid konferensen i Wien i maj 1977 understrukt önskvärdheten av att handeln och de ekonomiska förbindelserna med EG utvecklas vidare. Konferensen hade även anvisat ett antal fält för närmare samarbete. De reaktioner som kommit från EG på Wiendeklarationen har av EFTA-länderna bedömts som positiva, sade han.

Församlingen antog en resolution (nr 665). Däri framhålls att frihandeln bör utsträckas att omfatta även mindre saker som utan kommersiellt syfte införs av turister. EG och EFTA bör undersöka möjligheten att föra in jordbruksprodukter under frihandeln. Wiendeklarationens ord om EFTA:s roll som forum för samarbetet mellan EG och EFTA-länderna välkomnas. Vissa konkreta samarbetsområden tas upp. Bl. a. föreslår församlingen att EG och EFTA utarbetar förslag till gemensam hallmärkning. Slutligen uppmärksammas EFTA:s handelsförhandlingar med Spanien och dess bistånd till Portugal.

Till januarsessionen hade utskottet för ekonomi och utveckling lagt fram ett rekommendationsförslag om effektivare samarbete mellan medlemsländerna för att *bekämpa internationell skatteflykt och undandragande av skatt*. Rapportör i ämnet var Lennart Pettersson (s) vars ursprungliga förslag under utskottsbehandlingen genomgått åtskilliga kompromisser. Vid behandlingen i plenum kom det av utskottet enhälligt antagna förslaget under häftig kritik från i första hand brittisk konservativ sida. Man lyckades även att hindra slutvotering av ärendet genom utdragna voteringsprocedurer och utmarsch vid voteringsstillfäl-

let. Vid flera tillfällen då frågan kom upp till votering begärdes rösträkning, och antalet närvarande var varje gång inte tillräckligt för att församlingen skulle vara beslutsför. Eftersom ärendet icke slutbehandlats under verksamhetsperioden får referatet av den materiella delen av debatten anstå till nästa års redogörelse. I formellt avseende utspann sig ett meningsutbyte mellan den brittiske ledamoten Sir Frederic Bennet (kons.) och Lennart Pettersson. Bennet som framlagt tio ändringsförslag ville hävda att han icke fått tillfälle motivera dessa i utskottet på grund av bristande quorum. Härtill genmälde Pettersson att Bennet haft full möjlighet att presentera sina synpunkter vid två utskottsmöten. Vid det första hade han själv förhindrat votering genom att begära formell röst-räkning, och det andra hade han icke deltagit i. ”Enligt mitt sätt att se har han med icke helt korrekta metoder sökt hindra detta ärende hela tiden. Vi kunde haft en fin diskussion och kunde ha nått fram till kompromisser i december, men han vägrade på helt formella grunder att diskutera, att kompromissa och att votera i frågan.”

6. Sociala frågor och hälsovård

Enligt tillämpningsbestämmelserna för *den europeiska sociala stadgan* görs vart tredje år en genomgång av hur åtagandena enligt stadgan efterlevs i varje medlemsland. Den parlamentariska församlingen avger ett utlåtande till ministerkommittén i frågan. Vid aprilmötet antog församlingen ett yttrande (nr 83) över stadgans fjärde övervakningsperiod på grundval av en rapport (dok. 3949) som på socialutskottets vägnar framlagts av den tyske socialdemokraten Peter Büchner.

Socialvårdsdebatten under höstmötet ägnades de *psykiskt sjukas situation*. Församlingen antog en rekommendation (nr 818) i frågan på grundval av en rapport (dok. 4014) som på socialutskottets vägnar framlagts av Vincent Tabone (nationalist, Malta) och Joop Voogd (nederländsk socialist). Det juridiska utskottet hade framlagt ett yttrande (dok. 4025, rapportör Karl Reinhart, österrikisk socialist).

Rekommendationen får ses som en uppföljning av Europarådsförsamlingens tradition att intressera sig för särskilda aspekter av de mänskliga rättigheterna. Debatten fördes strax efter den psykiaterkongress i Honolulu där Sovjetunionen angripits för att spärra in politiskt misslagliga personer på sinnessjukhus. Även Europarådsdebatten fick därigenom viss udd mot de östeuropeiska ländernas politik.

I rekommendationen erinras om det stora antal klagomål över sinnessjukvården som den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna får mottaga. Klagomålen visar att situationen är oklar och otillfredsställande. Det finns därför anledning utarbeta nya linjer för läkares och juristers uppträdande. Ministerkommittén uppmanas ta olika initiativ för att tillförsäkra de sinnessjuka deras grundläggande rättigheter.

Nya vägar bör sökas för att de mentalt sjuka skall få en humanare vård. Utbildningen av vårdpersonal bör förbättras. Ökad vikt bör ägnas eftervård och återanpassning av patienterna i samhället.

Vid januarimötet antog församlingen en rekommendation (nr 828) om *utveckling av Europarådets verksamhet med avseende på apoteksvaror, livsmedel och kosmetika*. Till grund för debatten låg en rapport (dok. 4093) som för det sociala utskottets räkning framlagts av den franske gaullistiske representanten Georges Bourgeois. I rekommendationen erinras om att såväl läkemedels- som livsmedels- och kosmetikaindustrierna i snabb takt producerar nya preparat som i olika hänseenden kan vålla konsumenterna skada. För ernående av överblick föreslås ministerkommittén bilda ett europeiskt forum som under det sociala utskottet i det s. k. Partial agreement skulle följa utvecklingen inom det aktuella området, informera och påverka medlemsländerna att ta politisk ställning till uppkommande nya fenomen. I detta forum bör både parlamentariker, regeringsexperter, konsument- och producentrepresentanter vara representerade.

7. Juridiska frågor

Domarna i den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna väljs av församlingen på förslag av ministerkommittén för en tid av nio år. Parlamentarikerna har reagerat mot att kandidaterna till domarposterna ofta är så gamla att de mot slutet av mandatperioden kan förmodas icke längre besitta tillräcklig mental och fysisk kraft för att utöva sitt höga ämbete. Vid aprilmötet antog församlingen en rekommendation (nr 809) och en resolution (nr 655) om kvalifikationskraven för domarkandidaterna. Enligt dessa texter bör domarna icke vara över 70 år vid valet, och de som väljs bör i förväg ha undertecknat en formlig förbindelse att avgå vid uppnådda 75 års ålder. Domare som innehar ett ämbete som gör honom beroende av det egna landets regering bör avsäga sig detta ämbete vid valet till domare (dok. 3950, rapportör Fredrik Piket, holländsk kristdemokrat).

Värnpliktsvägrarnas rättigheter debatterades vid höstmötet. Juridiska utskottet hade lagt fram en rapport (dok. 4027). Rapportör var den franske socialisten Jean Périquier. Församlingen antog en rekommendation (nr 816) om *rätten att vägra värnpliktstjänstgöring på grund av samvetsskäl*. Ministerkommittén uppmanas att anta vissa principer rörande värnpliktsvägran och att införa rätten till värnpliktsvägran av samvetsskäl som en grundläggande mänsklig rättighet i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna.

Församlingen antog även en rekommendation (nr 817) om *vissa aspekter på asylrätten*. Till grund för debatten hade juridiska utskottet framlagt en rapport (dok. 4021, rapportör Wolfgang Blenk, Ö. V. P.).

Befolknings- och flyktingutskottet hade inkommit med ett yttrande (dok. 4032, rapportör den italienske kristdemokraten Alfredo De Poi). Ministerkommittén rekommenderas uppmana medlemsstaterna att iaktta särskild försiktighet vid utlämning av personer som riskerar utsättas för behandling som strider mot den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Medlemsländerna uppmanas vidare att än en gång bekräfta sin liberala inställning gentemot personer som söker asyl på deras territorium.

Församlingen hade till januarimötet anmodats yttra sig över ett förslag till *konvention om kontroll av köp och innehav av vapen*. Efter en kort debatt varvid denna konvention beskrevs som ett led i bekämpande av våldsbrott och terrorism, antog församlingen ett yttrande (nr 87) där konventionen välkomnades och ministerkommittén uppmanades att snarast lägga fram den för underskrift. Rapportör var den brittiske konservativa ledamoten Percy Grieve (dok. 4097).

8. Kultur och utbildning

Vid höstmötet antog församlingen en rekommendation (nr 814) om *moderna språk i Europa*, på grundval av en rapport som på kultur- och utbildningsutskottets vägnar framlagts av den nederländske kristdemokraten Fredrik Piket. I rekommendationen betonas vikten av att invandrarnas intressen tillgodoses vid språkundervisningen. Ministerkommittén uppmanas verka för att utbildningspolitiken koordineras i medlemsländerna.

Församlingen antog även en rekommendation (nr 815) om *yttrandefriheten och författarens roll i Europa*. En rapport (dok. 4012) hade utarbetats av Olaf Schwenke (tysk socialdemokrat). I rekommendationen framhålls att yttrandefriheten är på väg att urholkas genom att många författare inte kan få sina verk publicerade på grund av höga tryckkostnader och andra ekonomiska faktorer. Medlemsregeringarna uppmanas verka för att författarnas ekonomiska villkor förbättras genom olika åtgärder. De riktlinjer som antogs av kulturministrarna vid möte i Oslo 1976 bör tillämpas, och medlemsländerna bör utbyta sina erfarenheter av den förda politiken.

9. Vetenskap och teknologi

Till minisessionen i Antwerpen hade församlingens utskott för vetenskap och teknologi lagt fram två rapporter av den italienske kristdemokraten Treu i flygmedicinska frågor (dok. 3973 och 3974). I rekommendation nr 812 om *harmonisering av undervisningen i flygmedicin* föreslår församlingen att denna undervisning läggs upp i anslutning till en kursplan som bifogas rekommendationen. I rekommendation nr 813 om *pa-*

tologens roll i utredningar av flygplansolyckor uppmanas medlemsstaterna att vidta åtgärder i enlighet med de rekommendationer som gjorts i anslutning till den internationella civila luftfartskonventionen.

Den europeiska rymdstyrelsen, ESA, och dess verksamhetsberättelse för 1976 ägnades församlingens granskning vid höstmötet. En rapport (dok. 4017) hade framlagts av vetenskapsutskottet och dess rapportör, Jean Wilhelm (schweizisk kristdemokrat). Församlingen antog en resolution (nr 661). I denna uppmanas ESA:s råd att icke känna sig så bunden av enhållighetsprincipen att denna får effekten av ständig broms på organisationens inre och yttre aktiviteter. ESA bör bl. a. även undersöka möjligheterna till samarbete med Sovjetunionen.

I resolution nr 662 behandlas planerna på att sammankalla en *FN-konferens om vetenskap och teknologi för utveckling* under 1979. Till grund för diskussionen låg en rapport (dok. 4020) från vetenskapsutskottet, rapportör Dik van Kleef, nederländsk radikal. Enligt resolutionen bör paragraferna 56—58 i rapporten betraktas som Europarådets bidrag till konferensen.

Vid höstmötet antog församlingen även en rekommendation (nr 819) om *införande av system för undvikande av flygtrafikolyckor*. En rapport (dok. 4028) hade framlagts av Renato Treu. Medlemsländerna uppmanas undersöka möjligheterna införa automatiska system som är under studium av Eurocontrol och andra organ.

10. Regionplanering och kommunala myndigheter (samt miljövärd)

Vid höstmötet behandlade församlingen de 22:a och 23:e årsredogörelserna från den europeiska transportministerkonferensen, ECMT. Rapporter hade utarbetats av utskottet för ekonomi och utveckling (dok. 4033, rapportör Wolfgang Blenk, Ö. V. P) och utskottet för regionalplanering och kommunala myndigheter (dok. 4029, rapportör Wolfgang Blenk). Församlingen antog en resolution (nr 663). Däri välkomnas Finland som nittonde medlem i ECMT. Församlingen uttrycker tillfredsställelse över att samarbete etablerats mellan transportministrar och regionplaneministrar. Säkerheten på vägarna berörs i resolutionen, liksom nödvändigheten att förbättra kollektivtransporter och kombinationen väg/rältransporter.

Vid januarimötet hölls en trafikpolitisk debatt om de stora genomfartslederna och vikten av att dessa koordineras med den fysiska planeringen i medlemsländerna. På det regionalpolitiska utskottets vägnar hade den franske gaullistiske ledamoten René Radius framlagt en rapport (dok. 4096). Församlingen antog en rekommendation (nr 826) om *den senaste utvecklingen av de stora kommunikationslederna och om den fysiska planeringen i Europa*. I denna konstateras att flera nya aspekter vid trafikplaneringen tillkommit sedan församlingen senast ytt-

rat sig i denna fråga. De ekologiska hänsynen, den begränsade resurstillgången (natur-miljö-resurser-energi) och den växande roll medborgarna spelar genom sitt direkta medbestämmande, alla dessa faktorer har i dag stark betydelse för beslutsfattandet. Rekommendationen innehåller en katalog över olika kommunikationsleder som bör byggas ut. Strasbourg som säte för Europarådet bör få direkta kommunikationer med Frankfurt, Genève, Luxemburg och Bryssel. Vikten av att Storbritannien knyts närmare kontinenten med en tunnel under Kanalen och att kommunikationerna med Skandinavien byggs ut genom bron över Stora Bält och bro eller tunnelförbindelse över Öresund betonas likaså. Rhen-Rhône-kanalen bör byggas ut liksom Rhen-Donau-systemet. Alla dessa frågor bör behandlas av trafikministerkonferensen CEMT och planeringsministerkonferensen CEMAT. I en resolution (nr 668) gav församlingen rekommendationer direkt till fackministerkonferenserna.

Vid januarimötet hölls även en naturskyddsdebatt över ett så speciellt ämne som säljakten på Grönland och Newfoundland. Till grund för debatten låg en rapport (dok. 4095) som framlagts av fru Marga Hubinek (österrikiska folkpartiet) på region- och kommunalutskottets vägnar. I rapporten angrips de grönländska säljägarna och de norska jägare som tillåts jaga säl i norra Canada. Mot de danska och norska ledamöternas indignerade protester antog församlingen en rekommendation (nr 825) om *viltskydd och säljakt*. Berörda regeringar uppmanas bland annat att förbjuda säljakten under en tvåårsperiod (vilket enligt de danska ledamöterna skulle ställa ett betydande antal eskimåer utan försörjningsmöjligheter) och i övrigt vidta en rad åtgärder till skydd för sälarna. Debatten blev inte mindre dramatisk av att filmskådespelerskan Brigitte Bardot inbjudits närvara på åskådarläktaren. Hon drog tidernas största journalistuppbåd till Europarådsdebatten. Journalisternas uppmärksamhet föreföll dock mera inriktad på Bardot än på säljaksfrågan.

11. Befolknings- och flyktingfrågor

Församlingen granskade vid höstmötet verksamheten inom *kommissionen för migration i Europa, ICEM*. En rapport hade framlagts av Anita Gradin (s) på befolknings- och flyktingutskottets vägnar (dok. 4015). Församlingen antog en resolution (nr 664) vari konstateras att ICEM under de senaste åren hjälpt ett stort antal flyktingar från Östeuropa, Indokina, Chile, Libanon etc. att slå sig ner i Europa och andra världsdelar, framför allt genom att arrangera transporter.

Vid januarimötet tog församlingen upp *Europarådets särskilda flyktingrepresentants 21:a verksamhetsberättelse till granskning*. En rapport hade utarbetats av den österrikiske socialisten Stephan Radinger (dok. 4083) på befolknings- och flyktingutskottets vägnar. Församlingen antog en rekommendation (nr 827). Därin noteras att ministerkommittén

äntligen antagit en konvention om invandrarnas juridiska status. Flyktingrepresentantens aktiva medverkan vid konventionens redigering uppmärksammas. Han har även aktivt medverkat vid utformningen av ministerkommitténs resolutioner om invandrares likställdhet vid yrkesutbildning, om invandrabarns skolgång och om modeller för arbetskontrakt och introduktion. Ministerkommittén uppmanas att fullfölja den svenska utrikesministerns förslag om sammankallande av en särskild fackministerkonferens för invandrarministrar. Vidare bör den särskilde representantens budget stärkas.

Fullständig dokumentation från församlingens arbete finns att tillgå vid riksdagens internationella sekretariat.

Beslut fattade i Europarådets parlamentariska (rådgivande) församling och dess ständiga utskott under 29:e årsessionen (april 1977—januari 1978)**Rekommendationer**

- nr 806¹ om ett europeiskt museipris
- 807 om det sjätte seminariet om internationell frivilligtjänst
- 808 om uppföljningen av slutdokumentet från konferensen för säkerhet och samarbete i Europa
- 809 om kvalifikationskraven för kandidater till den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna
- 810² om europeiskt samarbete på turismens område
- 811² om Europarådets budgetära resurser
- 812² om harmonisering av undervisningen i flygmedicin
- 813² om patologens roll vid utredningar av flygolyckor
- 814 om moderna språk i Europa
- 815 om yttrandefriheten och författarens roll i Europa
- 816 om rätt till värnpliktsvägran av samvetsskäl
- 817 om vissa aspekter på asylrätten
- 818 om psykiskt sjukas situation
- 819 om införande av system för undvikande av lufttrafikolyckor
- 820 om situationen i Spanien
- 821 om Europarådets allmänna politik: "Den europeiska sjukan" — en politisk analys av läget i Europa
- 822³ om betalning till upphovsmännen för bibliotekslån
- 823³ om faror förknippade med användningen av kemiska växt-dödare
- 824³ om fördelningen av platserna i församlingen mellan medlemsstaterna (art. 26 i Europarådets stadga)
- 825 om viltskydd och säljakt
- 826 om den senaste utvecklingen beträffande de stora kommunikationslederna och den fysiska planeringen i Europa
- 827 om den 21:a verksamhetsberättelsen från Europarådets särskilde representant för nationella flyktingar och befolkningsfrågor
- 828 om utvecklingen av Europarådets verksamhet beträffande apoteksprodukter, livsmedel och kosmetika
- 829 om de mänskliga rättigheterna i världen (Europarådets allmänna politik)
- 830 om de politiska fångarnas situation i Chile (Europarådets allmänna politik — De mänskliga rättigheterna i världen)

- nr 831⁴ om OECD:s kärnenergiorgans (NEA) fjärde och femte verksamhetsrapporter
- 832⁴ om Europarådets personalstatuter (Ministerkommitténs resolution (77) 23)

Resolutioner

- nr 651¹ med svar på FAO:s nionde tvåårsredogörelse
- 652 om utvecklingssamarbete
- 653 om det sjätte seminariet om internationell frivilligtjänst
- 654 om uppföljningen av slutdokumentet från konferensen för säkerhet och samarbete i Europa
- 655 om kvalifikationskraven för kandidater till den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna
- 656² om läget i Spanien
- 657² om läget på Cypern
- 658² om europeiskt samarbete på turismens område
- 659² om bevarande av levande tillgångar i Medelhavet
- 660² med svar på den sjunde verksamhetsberättelsen från det internationella institutet för högre Medelhavsstudier
- 661 om den europeiska rymdstyrelsen ESA
- 662 om FN-konferensen om vetenskap och teknologi för utveckling
- 663 med svar på de 22:a och 23:e verksamhetsberättelserna från den europeiska transportministerkonferensen ECMT
- 664 med svar på den 20:e verksamhetsberättelsen från kommittén för migration i Europa ICEM
- 665 med svar på de 16:e och 17:e verksamhetsberättelserna från den europeiska frihandelssammanslutningen EFTA
- 666 med svar på verksamhetsberättelsen för 1976 från organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD
- 667³ om inrättande av parlamentariska byggnadsvårdsgrupper
- 668 om den senaste utvecklingen beträffande de stora kommunikationslederna och den fysiska planeringen i Europa
- 669⁴ om ökning av antalet vicepresidenter i församlingen

Direktiv

- nr 364² om turismens kulturella aspekter
- 365 om FN-konferensen om vetenskap och teknologi för utveckling
- 366 om rätt till värnpliktsvägran av samvetsskäl
- 367 om den parlamentariska församlingens relationer med de nationella parlamenten
- 368⁴ om församlingssekreterarens ansvarsområde

Yttranden

- nr 81¹ över tillämpningen av ministerkommitténs resolution (76) 3 på det kulturella fältet
- 82 över budgetförslaget rörande församlingens verksamhet 1978
- 83 över övervakningen av den europeiska sociala stadgan under den fjärde övervakningsperioden
- 84 över den första revisionen av verksamhetsplanen för perioden 1976—1980
- 85² över Europarådets budgetutveckling 1975—1978
- 86 över de texter som antagits av konferensen med kommunala och regionala myndigheter i Europa vid dess 12:e session i Strasbourg den 24—26 maj 1977
- 87 över förslag till europeisk konvention om skjutvapen

¹ antagen av ständiga utskottet den 18 mars 1977.

² antagen av ständiga utskottet den 8 juli 1977.

³ antagen av ständiga utskottet den 13 december 1977.

⁴ antagen av ständiga utskottet den 14 mars 1978.